

2. Inge Amundsen. *Political corruption. An Introduction to the Issues.* – Chr. Michels Institute, Bergen, 1999, p.4; <http://www.cmi.no>
3. Мельник М.І. *Корупція: сутність, поняття, заходи протидії: Монографія.* – К.: Атіка, 2001.-304 с.
4. Конституція України // *Відомості Верховної Ради України* .– 1996. № 30 від 23.07.96, ст. 141;
5. Закон України “Про державну службу” // *Відомості Верховної Ради України.*- 1993.- № 52.- Ст. 490.
6. Закон України “Про засади запобігання та протидії корупції” // *Офіційний Вісник.* – 2009. – № 53 від 24.07.2009, ст. 1822;
7. *Політична корупція в Україні: субєкти, прояви, проблеми протидії* // Аналітична доповідь Центру Разумкова 27 листопада 2009 р. «Національна безпека і оборона». – К.: Вид-во Українського центру економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова, 2009. – С. 84, №7.
8. Див.: Inge Amundsen. *Political corruption. An Introduction to the Issues.* – Chr. Michels Institute, Bergen, 1999, p.3; <http://www.cmi.no>
9. Див.: *Політична корупція перехідної доби: Скептичний погляд.* – Київ, 2004, с.2.
10. Див.: *Інформація з сайту U4* – <http://www.u4.no>
11. Шабалин В.А. *Методологические вопросы правоведения.*- Саратов, 1972.- С. 150.
12. Невмержицький Є.В. *Корупція в Україні: причини, наслідки, механізми протидії: Монографія.* – К.: КНТ, 2008. – 368 с.

УДК 338.45

В.І. Григор'єв

К. Ю. Н.,

заступник завідувача кафедри

Інституту УДО України КНУ імені Тараса Шевченка

ІНФОРМАЦІЙНІ ЗАГРОЗИ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ

Аналізуються питання інформаційної безпеки в сфері державного управління з урахуванням створення умов для гармонійного розвитку інформаційної інфраструктури в державі, розкривається характер деяких можливих інформаційних загроз безпеки України.

Ключові слова: *інформаційні технології, інформація в управлінні державою, інформаційні об'єкти, інформаційна безпека, інформаційні загрози.*

Анализируются вопросы информационной безопасности в сфере государственного управления с учетом создания условий для гармоничного развития информационной инфраструктуры в государстве, раскрывается характер некоторых возможных информационных угроз безопасности Украины.

Ключевые слова: *информационные технологии, информация в управлении государством, информационные объекты, информационная безопасность, информационные угрозы.*

The problems of information security in public administration based on the creation of conditions for the harmonious development of information infrastructure in the country, revealed the nature of some possible information security threats Ukraine.

Key words: *information technology, information in government, information objects, information security, information threats.*

Постановка проблеми. За умов глобальної інтеграції та жорсткої міжнародної конкуренції головною ареною зіткнень і боротьби різновекторних національних інтересів держав стає інформаційний простір. Сучасні інформаційні технології дають змогу державам реалізувати власні інтереси без застосування воєнної сили, послабити або завдати значної шкоди безпеці конкурентної держави, яка не має дієвої системи захисту від негативних інформаційних впливів [2].

Конституція України визначає забезпечення інформаційної безпеки як одну з найважливіших функцій держави, тому Концепцією національної безпеки України витік інформації, що становить державну таємницю, визначено як загрозу національній безпеці [1].

Аналіз останніх досліджень. В сучасних умовах розширення міжнародного співробітництва, упровадження досягнень науки і новітніх технологій, розвитку телекомунікаційних комунікацій інформація стає стратегічним національним ресурсом. В той же час значно зростає вразливість інформації.

Згідно доктрини інформаційної безпеки України, інформаційна безпека є невід'ємною складовою кожної зі сфер національної безпеки. Водночас інформаційна безпека є важливою самостійною сферою забезпечення національної безпеки. Саме тому розвиток України як суверенної, демократичної, правової та економічно стабільної держави можливий тільки за умови забезпечення належного рівня її інформаційної безпеки [2].

Історично інформація завжди мала величезне значення в побуті людей і завжди їй відводилося особливе місце в ньому, багато уваги приділялося розвитку засобів і методів її захисту.

Виклад основного матеріалу. Інформаційна сфера є системоутворюючим чинником життя суспільства, активно впливає на стан політичної, економічної, оборонної та інших складових безпеки України. Національна безпека України істотним чином залежить від забезпечення інформаційної безпеки, і в ході технічного прогресу ця залежність буде зростати [3].

До основних геополітичних змін в інформаційній сфері, котрі відбулися на початку XXI століття можна віднести такі як: інформаційний простір західних держав стрімко перетворюється в єдиний глобальний інформаційний простір; формується глобальна інформаційна інфраструктура на основі мережі Інтернет та посилюється просторова взаємозалежність країн. Однією з основних сфер геополітичного протистояння стає інформаційний простір глобального, регіонального і національного рівнів.

Сьогоднішні умови політичного і соціально-економічного розвитку країни викликають загострення протиріч між потребами суспільства в розширенні вільного обміну інформацією і необхідністю збереження окремих обмежень на її поширення. Відсутність дієвих механізмів регулювання інформаційних відносин у суспільстві та державі призводить до багатьох негативних наслідків [3].

За умов глобальної інтеграції та жорсткої міжнародної конкуренції головною ареною зіткнень і боротьби різновекторних національних інтересів держав стає інформаційний простір. Сучасні інформаційні технології дають змогу державам реалізувати власні інтереси без застосування воєнної сили, послабити або завдати значної шкоди безпеці конкурентної держави, яка не має дієвої системи захисту від негативних інформаційних впливів (доктрина).

В інформаційному просторі з позиції інформаційної загрози в сфері державного управління найбільш виділяються дві небезпеки. Перша – контроль інформаційних ресурсів держави, якій здійснюється несанкціонованим проникненням в інформаційні та керуючі системи, а також за рахунок активної участі зарубіжних фірм у створенні інформаційної структури України. При цьому інформаційні ресурси країни опиняються під контролем відповідних іноземних структур.

Тому, у сучасний період, інформаційні ресурси та інформаційні системи відносяться до числа основних елементів об'єктів безпеки в усіх сферах життєдіяльності держави [4].

Головні інтереси діяльності держави в інформаційній сфері, перш за все, полягають у створенні умов для широкого розвитку інформаційної інфраструктури, забезпечення конституційних прав і свобод людини і громадянина у сфері користування інформацією, захисту територіальної цілісності, політичної, економічної та соціальної стабільності, у забезпеченні законності і правопорядку, розвитку рівноправного і взаємовигідного міжнародного співробітництва.

Аналіз стану інформаційної безпеки України показує, що до основних проблем забезпечення інформаційної безпеки належать проблеми загальносистемного характеру, пов'язані з відсутністю наукового обґрунтування і практичної апробації політики і методології державної системи інформаційної безпеки. За характером це правові та нормативно-правові, науково-технічні, економічні, організаційні, кадрові проблеми тощо.

Серед інформаційних загроз безпеці України у Доктрині інформаційної безпеці країни, які можуть здійснювати негативний вплив на функціонування механізмів державного управління, зазначені такі, як:

- негативні інформаційні впливи, спрямовані на піддрив конституційного ладу, суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності кордонів України;
- використання засобів масової інформації, а також мережі Інтернет для пропаганди сепаратизму за етнічною, мовною, релігійною та іншими ознаками;
- несанкціонований доступ до інформаційних ресурсів органів державної влади;
- розголошення інформації, яка становить державну та іншу передбачену законодавством таємницю, а також конфіденційної інформації, що є власністю держави [2].

Таким чином, для підтримки стійкого розвитку державного управління важливе місце займає вирішення проблем, пов'язаних з розвитком інформаційної сфери суспільства, засобів масової інформації та комунікацій, використанням великих інформаційних систем.

Актуальність вирішення цих проблем пов'язана з тим, що інформаційна сфера, перш за все, є середовищем і засобом, в яких реалізується державна політика, приймаються державні рішення, діє механізм управління суспільством, формуються методи регулювання подій, проводяться управляючі дії, комплексно оцінюється їх ефективність. Від того, наскільки розвинена інформаційна сфера, залежить відкритість суспільного устрою, дієвість феномена громадської думки, ступінь зрілості суспільства. Інформаційна сфера забезпечує умови співучасті громадян у прийнятті суспільно значущих рішень, визначає рівень доступності громадян до правової інформації [5].

Інформаційна сфера в сучасному реальному житті, становиться середовищем і засобом реалізації державної управлінської політики, передбачає її цілеспрямовану визначеність, і напряду впливає на розвиток суспільства. Від чіткості виділення пріоритетів у сфері інформаційної політики залежить ефективність державного управління.

Сучасні інформаційні технології зараз привносять революційну і, на думку ряду дослідників, не завжди безпечну хвилю в соціально – економічні процеси, тому безпека у інформаційній сфері може бути гарантована за рахунок коректного управління інформаційними процесами.

Одним із основних елементів об'єктів безпеки в усіх сферах життєдіяльності держави є інформація, яка впливає на особистість – як найбільш сильна зброя і масовий засіб впливу. Саме ця інформація визначає функціонування громадських утворень, професійних, вікових та етнічних груп людей, державних і громадських інститутів, а також конкретних людей, їхні помисли і вчинки.

Сьогодні активно розвиваються засоби інформаційного впливу на них, і основні загрози полягають, на думку автора, у погрозах на духовне життя суспільства. До таких погроз можна віднести застосування засобів впливу на масову свідомість громадян, дезорганізація і руйнування системи культурних цінностей, обмеження доступу громадян до відкритих державних інформаційних ресурсів органів державної влади, інший соціально значимої інформації, маніпулювання інформацією.

Засоби інформаційного впливу на особистість достатньо різноманітні. Це сім'я, освітня сфера, вулиця, книги, радіо, кіно, телебачення, засоби масової інформації, аудіовізуальні засоби, Інтернет-комунікації і т.і. У недалеку майбутньому, на черзі техніка і технології віртуальних реальностей, які обіцяють фантастичні перспективи віртуальних впливів. А візуальна інформація найбільш інформативна і дієва. Ефективність впливу цих та інших каналів на особистість істотно підвищується за рахунок активного розвитку і широкого застосування нових інформаційних технологій.

Головним об'єктом застосування засобів інформаційного впливу є сфера суспільної свідомості індивідуума і різних спільнот людей, національний менталітет, духовно-моральні та соціально-психологічні якості особистості і суспільства в цілому. Певним чином структурована і підготовлена інформація може бути ефективним засобом деформації індивідуальної свідомості, вона здатна стати спонукальним мотивом до суїцидальних дій, може викликати широкомасштабні протестні дії, екстремістські виступи, терористичні акти, великі збройні зіткнення і т. і.

Масштабність і потужність впливу інформаційних впливів на свідомість особистості висувають забезпечення інформаційно-психологічної безпеки в сучасних умовах на рівень загальнонаціональної проблеми. Тому здатність захистити себе від негативних інформаційних впливів, забезпечити інформаційну безпеку населення стає найважливішим завданням будь-якої держави .

Інформаційні технології – величезне благо для людства, вони визначають майбутнє суспільства. Але в той же час головна небезпека полягає в інформаційному впливі на особистість.

Висновок. Подальшого дослідження, на нашу думку, потребують проблеми інформаційної безпеки при прийнятті управлінських рішень у сфері функціонування інформаційного простору України і впровадження в державі процесів інформатизації.

Список використаної літератури

1. *«Про Концепцію (основи державної політики) національної безпеки України», Постанова Верховної Ради України, Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997, N 10, ст.85.*
2. *Указ резидента України від 8 липня 2009 року № 514/2009 «Про Доктрину інформаційної безпеки України»*
3. *Указ Президента України від 06.12.2001 р. № 1193/2001 "Про рішення Ради національної безпеки і оборони України" від 31 жовтня 2001 року з питання "Про заходи щодо вдосконалення державної інформаційної політики та забезпечення інформаційної безпеки".*
4. *Логінов ОМ. Сучасні проблеми забезпечення інформаційної безпеки в контексті формування системи державного управління // Науковий вісник Юридичної академії Міністерства внутрішніх справ: Збірник наукових праць. – 2003. – № 3. – С. 199-204.*
5. *Доктрина информационной безопасности Российской Федерации // Ярочкин В.И. Информационная безопасность: Учебник для студентов вузов. — М.: Академический Проект; Фонд "Мир", 2003. – С. 344.*